

Vergaderjaar 2021–2022

36 115

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022 (Derde incidentele suppletoire begroting inzake de opvang van ontheemden uit Oekraïne)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De in de begrotingsstaat gewijzigde begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Door de voortdurende oorlog in Oekraïne zijn volgens de Europese Commissie inmiddels meer dan 5,2 miljoen mensen hun land ontvlucht. Nog steeds worden de meesten van hen opgevangen in de buurlanden, maar sommigen van hen reizen verder door binnen de EU, onder meer naar Nederland. In deze incidentele suppletoire begroting worden de extra budgettaire middelen voor onder andere noodopvangplekken en verstrekkingen aan ontheemden aan de begroting van JenV toegevoegd. Deze extra middelen zijn met name voor de 25.000 extra opvangplekken ten opzichte van de raming waarvan was uitgegaan bij de Tweede Incidentele Suppletoire Begroting 2022 (ISB2).

Normaliter wordt nieuw beleid pas in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Gezien de urgentie van de situatie acht de regering het wenselijk om – vooruitlopend op formele autorisatie door beide Kamers – voor het jaar 2022 de gelden beschikbaar te kunnen stellen. Over de beleidsmatige inhoud van deze incidentele suppletoire begroting wordt verwezen naar de Kamerbrief van 26 april 2022, waarin tevens de aanbidding van deze ISB wordt benoemd. Met het voorgaande wordt gehandeld conform artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

B Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

Ten behoeve van de opvang van ontheemden uit Oekraïne worden diverse maatregelen genomen met gevolgen voor de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van JenV. In onderstaande budgettaire tabellen zijn enkel maatregelen opgenomen waar reeds door het kabinet toe is besloten, inclusief een raming van het budgettaire beslag. Deze maatregelen worden vervolgens separaat toegelicht. Er zijn ook andere maatregelen in voorbereiding danwel besluitvorming.

Artikel 37

Beleidsartikel 37 Migratie

	Vastgestelde begroting 2022 (incl. NvW en amendementen en ISB 1 en 2)	Mutaties ISB 3	Stand (incl ISB 3)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	2.155.964	438.300	2.594.264	0	0	0	0
Programma-uitgaven	1.300.064	137.300	1.437.364	301.000	0	0	0
37.2 Toegang, toelating en opvang vreemdelingen							
Bijdrage Agentschappen							
Immigratie- en Naturalisatiedienst	470.769	0	470.769	0	0	0	0
DJI – Vreemdelingenbewaring	72.395	0	72.395	0	0	0	0
Bijdrage ZBO's/RWT's							
COA	538.486	0	538.486	0	0	0	0
NIDOS – opvang	65.463	0	65.463	0	0	0	0
Bijdrage medeoverheden							
Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	95.100	126.000	221.100	301.000	0	0	0
Subsidies							
Vluchtelingenwerk Nederland	10.371	0	10.371	0	0	0	0
Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	0	8.100	8.100	0	0	0	0
Overige Subsidies	1.726	0	1.726	0	0	0	0
Opdrachten							
Programma Keteninformatisering	8.834	0	8.834	0	0	0	0
Versterking vreemdelingenketen	8.379	0	8.379	0	0	0	0
Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen	1.600	3.200	4.800	0	0	0	0
37.3 Terugkeer							
Bijdrage Agentschappen							
DJI – Dienst Vervoer en Ondersteuning	9.896	0	9.896	0	0	0	0
Subsidies							
REAN-regeling	5.657	0	5.657	0	0	0	0
Overige Subsidies	3.059	0	3.059	0	0	0	0
Opdrachten							
Vreemdelingen vertrek	8.329	0	8.329	0	0	0	0
Ontvangsten	3.000	0	3.000	0	0	0	0

Toelichting

Bijdrage medeoverheden

Gemeentelijke en particuliere opvang (2022: vpl € 308 mln., uitgaven € 30,8 mln.)

Deze maatregel betreft de verhoging van de compensatie voor gemeenten voor de realisatie van noodopvangplekken en verstrekkingen aan ontheemden. Dit bedrag is geraamd voor zes maanden, gezien de

regeling voorzien wordt voor drie maanden met eventueel verlenging met drie maanden en uitgaande van 75.000 ontheemden, waar in de vorige Incidentele Suppletoire Begroting (ISB2) was uitgegaan van 50.000 plekken. Voor de periode na zes maanden wordt een nieuwe regeling uitgewerkt. Met deze middelen betalen gemeenten ook de huur voor het Rijksvastgoed. Gemeenten zullen deze compensatie in beginsel via de reguliere wegen ontvangen in 2023. Er is echter op aanvraag de mogelijkheid tot het ontvangen van een voorschot in 2022. De verwachting is echter dat daar maar beperkt gebruik van zal worden gemaakt.

Veiligheidsregio's en GGD'en (2022: vpl € 119 mln., uitgaven € 95,2 mln.)

Voor de bedrijfsvoering en kosten voor GGD en veiligheidsregio's en gemeenten met een coördinerende taak wordt een systeem voor vergoeding gerealiseerd. Hieronder vallen in principe de extra kosten voor regie en coördinatie (een deel van de coördinatie zit in de reguliere bekostiging) en eerste medische zorg en tolken (die niet al via een andere route gefinancierd worden). De jeugdgezondheidszorg valt hier niet onder. Om de 25 veiligheidsregio's in de periode van 9,5 maand (half maart t/m december) te kunnen ondersteunen is een bedrag van ca. € 500.000 per maand per regio geschat, wat uitkomt op € 119 mln. De verwachting is dat deze middelen grotendeels in 2022 worden betaald en het restant in 2023.

Subsidies

Subsidies ngo's ten behoeve van inzet Oekraïne (€ 8,1 mln.)

Bij de voorbereiding van de opvang van Oekraïners in Nederland is de hulp van verschillende non gouvernementele organisaties (ngo's), Vluchtelingenwerk Nederland, het Rode Kruis, Leger des Heils en TakecareBNB, ingeroepen ten behoeve van ondersteuning, hulpverlening en advies. De ngo's, met wie het Ministerie van Justitie en Veiligheid en andere departementen reeds subsidierelaties onderhouden, hebben hiervoor direct kosten gemaakt – en maken deze nog steeds. Deze middelen zijn noodzakelijk om de diensten die deze ngo's leveren voor de opvang van Oekraïense ontheemden in Nederland doorgang te laten vinden zijn. Deze subsidies zullen in 2022 worden betaald.

Opdrachten

Gelijkstelling voorzieningenniveau ontheemden aan asielzoekers (€ 3,2 mln.)

Ontheemden hebben recht op hetzelfde voorzieningenniveau als asielzoekers. De Regeling Medische zorg Asielzoekers (RMA) bevat op bepaalde onderdelen een bredere dekking dan het basispakket. Het voorzieningenniveau gelijkstellen leidt naar verwachting tot extra zorgkosten, die tot en met het tweede kwartaal van 2022 worden geraamd op € 3,2 mln.

Artikel 91

Niet beleidsartikel 91 Apparaat Kerndepartement

	Vastgestelde begroting 2022 (incl. NvW en amendementen en ISB 1 en 2)	Mutaties ISB 3	Stand (incl. ISB 3)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	461.196	6.900	468.096	0	0	0	0
Apparaatsuitgaven	462.527	6.900	469.427	0	0	0	0
91.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement							
Personele uitgaven	325.134	6.150	331.284	0	0	0	0
waarvan eigen personeel	290.263	3.675	293.938	0	0	0	0
waarvan externe inhuur	33.624	2.475	36.099	0	0	0	0
waarvan overig personeel	1.247	0	1.247	0	0	0	0
Materiele uitgaven	137.393	750	138.143	0	0	0	0
waarvan ict	15.764	0	15.764	0	0	0	0
waarvan sso's	84.357	0	84.357	0	0	0	0
waarvan overig materieel	37.272	750	38.022	0	0	0	0
Ontvangsten	4.406	0	4.406	0	0	0	0

Directoraat Generaal Oekraïense ontheemden en Nationale Opvang Organisatie (€ 6,9 mln.)

Zoals eerder gemeld in de verzamelbrief opvang ontheemden uit Oekraïne¹ is besloten tot oprichting van een apart Programma-Directoraat-Generaal Oekraïense ontheemden. De kerntaak van het programma-DG is het integraal coördineren van interdepartementaal beleid voor registratie, plaatsing, opvang, repatriëring of bestendigen verblijf Oekraïense ontheemden. Ook komt er een Nationale Opvangorganisatie (NOO) met als taak om bij te dragen aan het realiseren van voldoende opvanglocaties van voldoende kwaliteit en het voldoende beschikbaar en toegankelijk zijn van benodigde basisvoorzieningen en -functies, zoals onderwijs, zorg, maatschappelijke hulp. Ten behoeve van de apparaatskosten in 2022 van het DG en de NOO zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting van JenV.

¹ Kamerstukken II 2021–2022, 19 637, nr. 2887.